

การศึกษานี้ได้เลือกผู้ใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำแม่สารเป็นพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลางซึ่งจะเป็นตัวแทนของอ่างเก็บน้ำขนาดกลางซึ่งมีอยู่มากทั่วประเทศได้ นอกจากนี้แล้ว อ่างเก็บน้ำขนาดกลางมีผลกระทบที่เกิดจากโครงการส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นที่เป็นผู้ใช้น้ำอย่างกว้างขวางอีกด้วย

วิธีการศึกษาได้เลือกใช้การเก็บข้อมูลจากผู้ใช้น้ำอ่างแม่สารจำนวน 300 ตัวอย่าง รวมทั้งการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้นำชาวบ้านและการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่รัฐรับผิดชอบอ่างแม่สาร โดย วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทและแนวทางการจัดการทรัพยากรน้ำ และประวัติศาสตร์การจัดการน้ำซึ่งเป็นข้อมูลที่วิเคราะห์จากเอกสาร

ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า แต่เดิมนั้นชาวบ้านในลุ่มน้ำแม่สารนั้นมีการพัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรน้ำของท้องถิ่นในลักษณะองค์กรเหมืองฝายที่มีหน้าที่จัดการการใช้น้ำในชุมชนของตนเอง ต่อมาบทบาทการพัฒนาของรัฐได้แผ่ขยายเข้ามาถึงชุมชนจนเกิดโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่สารขึ้นและได้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการน้ำของชุมชนโดยปรับเปลี่ยนบทบาทของชุมชนเดิมที่มีต่อการจัดการทรัพยากรน้ำของตนเองมาเป็นการจัดการโดยมีหน่วยงานรัฐเป็นศูนย์กลาง ซึ่งหลังจากที่ได้สร้างอ่างเก็บน้ำแม่สารขึ้น อ่างเก็บน้ำแม่สารมีปริมาณน้ำเก็บกักน้อย กลุ่มผู้ใช้น้ำไม่สามารถบริหารจัดการน้ำได้อย่างเต็มที่ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาข้างเคียงตามมาอีกมากมาย ความล้มเหลวของอ่างแม่สารทั้งในแง่ประสิทธิภาพ, ปริมาณน้ำ และในแง่การบริหารจัดการโดยรัฐทำให้กลุ่มผู้ใช้น้ำมีความรู้สึกไม่พอใจ ความไม่พอใจนี้เป็นจุดเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและทัศนคติที่ชาวบ้านมีต่อบทบาทด้านการพัฒนาของรัฐ และเกิดความรู้สึกเปรียบเทียบการจัดการ โดยมีผลว่าชาวบ้านพอใจการจัดการน้ำในระบบเหมืองฝายเดิมมากกว่าการจัดการน้ำภายใต้ระบบชลประทานรัฐซึ่งมีอ่างแม่สารเป็นกลไกการจัดการน้ำ

การศึกษานี้ได้เสนอแนะประเด็นปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการจัดการทรัพยากรน้ำ ในกรณีศึกษาอ่างเก็บน้ำแม่สาร อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนโดยการพิจารณาจุดอ่อนและจุดแข็งของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาทที่เหมาะสม การศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาการจัดการน้ำควรพัฒนาแบบองค์รวม ทั้งเรื่องน้ำ ดิน ป่า

ควรต้องดำเนินควบคู่กันไป , การรวมตัวกันของผู้ใช้น้ำควรดำเนินการเหนือระดับเหมืองฝายคือเป็นเครือข่ายระหว่างเหมืองฝายต่างๆ ตลอดลำน้ำแม่สาร , นอกจากนั้นควรมีการพัฒนาองค์กรเหมืองฝายที่อ่อนแอลงให้มีความเข้มแข็งขึ้น ในส่วนของภาครัฐนั้นจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทโดยสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจและลดความขัดแย้งที่จะเกิดจากการจัดการทรัพยากรน้ำของรัฐ ที่สำคัญคือ รัฐต้องทบทวนนโยบายการพัฒนาใหม่ และปรับเปลี่ยนอุดมการณ์การพัฒนาโดยยอมรับการมีอยู่ของอำนาจชุมชนและวัฒนธรรมชุมชน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาจากรากฐานเดิมของชุมชนให้มากที่สุด